

OPDENBOSCH, Jozef van (Erembodegem 2 september 1892 – Antwerpen 13 oktober 1944).

Volgde de humaniora aan het jezuïetencollege te Aalst waar hij sterk werd beïnvloed door de leraar **Desiderius A. Stracke**. Van Opdenbosch volgde het noviciaat eveneens bij de jezuïeten. Tijdens de Eerste Wereldoorlog vervulde hij zijn militaire dienst en daarna voltooide hij zijn klassieke en filosofische studie. Hij was een aantal jaren leraar in het college in Turnhout, waarna hij zijn theologische studie voltooide en op 24 augustus 1924 tot priester werd gewijd. Vooraleer hij in 1929 – na een conflict met de Gentse bisschop **Honoré Coppieters** – overgeplaatst werd naar Maastricht, verbleef hij in de jezuïetenresidentie in Gent als *scriptor operarius* en biechtvader. In Maastricht werd hij benoemd tot professor in de dogmatiek. In 1941 kwam hij terug naar Vlaanderen *propter pacem* en werd aldus verbonden aan het **Ruusbroecgenootschap** te Antwerpen. Hij was tevens proost van de stadsbond van Aalst, opgericht door de leerlingen van het bisschoppelijk jezuïetencollege Sint-Maartensinstituut.

Van Opdenbosch schreef anoniem en onder pseudoniemen in *De Blauwvoet* (1920-1941), *Vlaanderen* (1922-1933) en vooral in *Jong Dietschland* (1927-1933), waarvan hij tot de redactieraad behoorde. Hij stuurde de studenten aan de universiteit en in het **Algemeen Katholiek Vlaamsch Studentenverbond** (AKVS) in de Groot-Nederlandse richting. De Gentse bisschop Coppieters verbood in 1929 Van Opdenbosch de mis op te dragen op de AKVS-gouwdag Oost-Vlaanderen van 7 april omdat een van de organisatoren, **Amaat Bockaert**, aan de Leuvense universiteit was uitgesloten. De dominicaan **Jules Callewaert** nam weliswaar zijn plaats in, maar Van Opdenbosch werd niettemin door Coppieters terechtgewezen. Hij kreeg daarna spreekverbod en werd in de zomer van 1929 overplaatst naar Verviers en later naar Maastricht.

Toen Van Opdenbosch in Maastricht aan het Collegium Maximum dogmatiek doceerde, werd hij door de nieuwe meer nationalistisch georiënteerde AKVS-leiding benaderd om het AKVS-standpunt mee te helpen bepalen. Zijn anonieme bijdrage werd als AKVS-standpunt in het november-december-nummer 1931 van *De Blauwvoet* gepubliceerd. Mede onder zijn impuls wijzigde het AKVS zijn naam definitief in **Algemeen Katholiek Dietsch Studentenverbond**. Van Opdenbosch maakte deel uit van de groep die als **De Zeven Puriteinen** brochures schreef voor het AKDS. In mei 1933 zette Van Opdenbosch in een brochure onder het pseudoniem van Volkwin uiteen dat de **studentenbeweging** onafhankelijk diende te blijven tegenover zo-

wel de Katholieke Actie als gelijk welke politieke partij, maar dat ze wel de leiding moest aanvaarden van de nationalistische ouderen die buiten de partijen stonden. Zijn steun aan de Vlaams-nationalisten had Van Opdenbosch ertoe gebracht, samen met twee confraters, de Kempense politicus **Thomas Debacker** bij te springen in diens conflict met de kerkelijke overheid. Samen met Stracke, **Jan van Mierlo** en **Eugeen van de Perre** werkte hij aan de brochure *Ons Verweer*, bedoeld als antwoord op de brief van aartsbisschop **Ernest-Joseph van Roey** tegen Debacker. Hierdoor kwam Van Opdenbosch ook met de aartsbisschop in conflict.

In Maastricht kwam Van Opdenbosch tevens in contact met de uitgeweken **Robrecht de Smet** en zijn **Jong Nederlandsche Beweging**; hij werkte mee aan het weekblad *Vlaanderen* en zorgde na De Smets dood voor de uitgave van de psalmvertaling. Ieder jaar bezocht hij de IJzerbedevaart en verbleef dan in de abdij van Steenbrugge bij zijn oude schoolvriend dom **Modest (Alfons) van Assche**. Samen met enkele vrienden had Van Opdenbosch plannen om geestelijke en materiële hulp te bieden

De priester-hoogleraar **Jozef van Opdenbosch** was onder meer redactielid van *Jong Dietschland* (1927-1933) en oefende een Groot-Nederlandse invloed uit op het AKVS. Hij was een van de Zeven Puriteinen van het AKDS. (AMVC)

aan de repressie en hun gezinnen. Op 13 oktober 1944 kwam hij echter om het leven door de eerste V2-bom die boven Antwerpen ontplofte.

WERKEN: Het AKDS marcheert, z.j.; – Het onvervalscht Dietsch nationalisme van het AKDS. Daad, wezen, eisch van het AKDS, z.j.; – Harde Training, 1928; – Wordt wat ge zijt, 1940; – Het dogma en de Mens, 1946; – W. van Aelst (pseudoniem), De knape van Vlaanderen, 1928; – Volkwin (pseudoniem), Om een nationale studentenbeweging, 1933; – Kerkelijke tucht of politieke klucht, 1937. LITERATUUR: Volcaut (= W. Noé), Biografie van Jozef van Opdenbosch, 1946; – 'In Memoriam Pr. Dr. Jozef van Opdenbosch', in Ons Geestelijk Erf, 1944; – L. Moereels, Jozef van Opdenbosch, het dogma en de mens, 1946; – I. Lambrechts, Dom Modest van Assche, 1948; – Huldeboek Robrecht de Smet, 1968; – H.J. Elias, 25 Jaar Vlaamse Beweging 1914-1939, III, 1969; – L. Vos, Bloei en ondergang van het AKVS, 2 dln., 1982.

AMANDUS DUMON* EN MARTINA DE MOOR